

M. A. CASTRÉNIN SEURAN TOIMINTASUUNNITELMA 2014

Yleiset tavoitteet

M. A. Castrénin seura luo yhteyksiä ja edistää vuorovaikutusta suomalaisten ja Venäjällä asuvien uralilaisia kieliä puhuvien kansojen välillä, tekee tunnetuksi näiden kansojen kulttuuria Suomessa sekä tukee niiden kulttuuripyrkimyksiä ja oman kielen viljelyä. Seura pyrkii yhteistyössä eri järjestöjen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön ja muiden tahojen kanssa hoitamaan yhteyksiä, edistämään stipendiaattivaihtoa sekä tukemaan kirjallisuuden julkaisemista Venäjän suomalais-ugrialaisten kansojen kielillä ja kielten kehittämistä nykyaikaisen viestinnän välineiksi.

Seuran toiminta vuonna 2014 keskittyy perustoimintansa ohella M. A. Castrénin 200-vuotisjuhlavuoden tapahtumiin sekä toimintastrategian päivittämiseen vuosiksi 2014–2016.

Kohteena sukukansat

M. A. Castrénin seura toimi vuodesta 1994 lähtien valtiollista opetus- ja kulttuuriministeriön alaista sukukansaohjelmaa koordinoivana toimistona ja ohjelman vastuullisena toteuttajana. Vuoden 2012 aikana ohjelman sisältöä uudistettiin vastaamaan kansainvälisiä vaatimuksia ja ohjelmaan kohdistettuja odotuksia. Ohjelman päätyttyä vuonna 2012 sen tilalle perustettiin hakumenettely *Suomalais-ugrilainen kulttuuriyhteistyö Venäjän kanssa*, jota hallinnoidaan opetus- ja kulttuuriministeriössä ja josta seura hakee perustoiminta- ja erityisavustuksensa.

Seura pyrkii jatkamaan monipuolista toimintaansa ja **hankeyhteistyötään** kohdealueillaan käytettävissä olevien resurssien mukaan. Seura hakee yleis- ja hanketoimintaansa aktiivisesti rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön lisäksi koti- ja ulkomaisilta säätiöiltä ja rahastoilta.

Viimeksi mainituilta haetaan rahoitusta erityisesti äidinkielen ja luonnon suojeluun keskittyvään *Arktinen dialogi* -suurhankkeeseen, joka liittyy Venäjän suomalais-ugrialaisten kansojen ja kielten sekä luonnon monimuotoisuuden tukemiseen. Luomalla uusia kielenkäyttömahdollisuuksia voimaannutetaan kielenpuhujia käyttämään äidinkieltä uusissa ympäristöissä. Kohdealueilla järjestetään mm. luontoteemaan liittyviä koulutuskursseja, työpajoja ja kilpailuja, joiden tulokset kootaan yhteiselle internet-sivustolle. Hankkeella huomioidaan erityisesti YK:n II kansainvälistä maailman vähemmistöjen vuosikymmentä 2005–2014.

Seura jatkaa ns. **kielikummitoimintaa** Marin tasavallassa sijaitsevan Šorunzan koulun ja Komin tasavallassa sijaitsevan Bolšelugin koulun kanssa mm. tilaamalla koululaisille omakielisiä lastenlehtiä ja tukemalla luokkaretkiä. Vuonna 2013 kummikouluille julistettiin kirjoituskilpailu aiheesta *Marin / Komin kielen kaunein sana*. Palkinnot tullaan jakamaan vuonna 2014. Jäsenmaksun yhteydessä maksettavalla vapaaehtoisella kummimaksulla seuran jäsenet ovat rahoittaneet kummitoimintaa vuodesta 2007 lähtien, ja sen odotetaan jatkuvan kummikoululuokkien valmistumiseen saakka.

Kohteena Suomi ja muut maat

M. A. Castrénin syntymän 200-vuotisjuhlavuoden tapahtumat jatkuvat keväällä 2014. *M. A. Castrén ja Siperia -seminaari* järjestettiin 26.1.2014 Helsingin yliopistomuseo Arppeanumissa yhteistyössä Suomen kansallismuseon, Kulttuurien museon ja Arppeanumin kanssa. Seminaarissa tuotiin esille M. A. Castrénin työtä ja elämää sekä suomalais-ugrilaisten kielten nykytilaa. Esitelmää pitivät prof. **Juha Janhunen** (Helsingin yliopisto), tutkija **Oleg Sergejev** (Marin tasavalta), tutkija **Svetlana Astapovitš** (Hanti-Mansian autonominen piirikunta Jugra), BA **Norman Langerak** (Helsingin yliopisto) ja Ph.D. **Enikő Szij** (Unkari). Lauluesitys *Den Enslige Vandraren – Yksinäinen kulkija, jossa on* M. A. Castrénin sanoitus, kuultiin baritoni **Jouko Pramin** laulamana ja säveltäjä **Esa Tikkalan** pianosäestyksellä. Päivän päätteeksi pj. **Ildikő Lehtinen** esitteli Arppeanumissa olevan juhlanäyttelyn *Siperiaan! M. A. Castrén Siperiassa*. Koko päivän ajan Arppeanumissa oli mahdollisuus tehdä hantilaisia käsitöitä työpajaohjaaja **Ulla Kostiaisen** opastuksella.

M. A. Castrén ja Siperian kielioppi -kirjan käännös komiksi on valmistumassa, ja se julkaistaan Komissa keväällä.

Juhlavuoden päättää **Castrén-kaupunkikävely**, joka järjestetään 7.5.2014 Helsingissä. Kävelylle lähdetään Kruununhaan kaupunginosasta, jossa Castrén asui useaan otteeseen, matkan jatkuessa Helsingin yliopiston kautta Suomen Kansallismuseon edustalle Matiaksenlehtoon, jossa on M. A. Castrénin patsas. Kiertokävely järjestetään yhdessä Helsingin kaupunginmuseon ystävät ry:n kanssa, jonka pj. **Leena Hakli** toimii kävelyn oppaana.

Kulttuurimatka Surgutin kaupunkiin Hanti-Mansian autonomiseen piirikuntaan Jugraan pyritään järjestämään elokuussa. Surgutin seudut ovat olleet asuttuja jo kivikaudella, ja itse kaupunki on Siperian vanhimpia (per. v. 1594). Nykyisin runsaan 300.000 asukkaan kaupunki tunnetaan alueensa maaöljy- ja maakaasuesiintymistä.

M. A. Castrénin seuran merkittävin vuosittainen tapahtuma on syksyisin järjestettävä **sukukansapäivä**, jolla tehdään tunnetuksi suomalais-ugrilaisia kansoja, heidän kieltään, kulttuuriaan ja nykyolojaan seminaarin tai kulttuuritapahtuman avulla. Vuodesta 1992 lähtien järjestetyillä sukukansapäivillä on vaihtuvien teemojen avulla kiinnitetty huomiota kulloinkin ajankohtaisiin kysymyksiin.

Vuonna 2014 järjestetään sukukansapäivän seminaari Venäjällä käynnissä olevasta koulutusreformista, joka koskettaa myös suomalais-ugrilaisia kansoja. Seminaari suunnataan niin työssään Venäjän koulutuskysymysten kanssa toimiville kuin suurelle yleisölle. Seminaarissa käsitellään yleissivistävää koulutusta, korkeakoulupolitiikkaa ja yliopistojen kansainvälistymistä sekä suomalais-ugrilaisten tasavaltojen ja alueiden koulutuskysymyksiä Venäjän murroksen keskellä. Seminaari järjestetään yhdessä Aleksanteri-instituutin ja Pietarin Suomen-instituutin kanssa.

Seura välittää edelleen useita *kiertonäyttelyitä*: udmurttilaisen lehtivalokuvaajan **Mihail Jegorovin** valokuvanäyttelyä *Suomalais-ugrilaisuus*, mordvalaisten, marilaisten ja komilaisten lasten piirustusnäyttelyä, valokuvaaja **Heikki Kotilaisen** *Kuvia Komista* -näyttelyä, valokuvaaja **Tuukka Uusitalon** valokuvanäyttelyä mordvalaisen kuvanveistäjän Stepan Ersän tuotannosta, tutkija **Ljudmila Lipatovan** valokuvanäyttelyä *Pohjolan nomadit* ja valokuvaaja **Rax Rinnekankaan** valokuvanäyttelyä *Noita-kuningatar Volgan mutkassa*.

Toimintavuoden aikana järjestetään uralilaisia kansoja esitteleviä *teemailtoja* ajankohtaisista aiheista hyödyntäen vierailevia asiantuntijoita.

Tiedotus

M. A. Castrénin seura palvelee jäseniään, viranomaisia, tiedotusvälineitä, kouluja ja muita tahoja välittämällä tietoa uralilaisista kansoista. Seura välittää suomalaisten yhteyksiä suomalais-ugrilaisiin kansoihin ja päinvastoin. Seuran ylläpitämästä *asiantuntijarekisteristä* löytyy edustajia mitä erilaisimmilta suomalais-ugrilaisilta aloilta.

Eräänä tiedonvälittäjänä toimii myös seuran harvinaislaatuinen *kirjakokoelma*, joka käsittää noin 1000 nidettä. Se on syntynyt etupäässä seuran tukemien julkaisuhankkeiden ja monipuolisen ruohonjuuritason verkoston myötä. Perustiedot teoksista ovat saavutettavissa seuran kotisivuilla, ja suurin osa teoksista on lainattavissa.

Seura osallistuu eri tahojen järjestämiin tapahtumiin mahdollisuuksiensa mukaan. *Kolmikantayhteistyö* Suomi–Unkari–Viro jatkuu keskinäisen tiedotuksen ja hankekoordinoinnin puitteissa.

Seura pyrkii lisäämään avoimuuttaan ja näkyvyyttään kotimaassa ja ulkomaille suuntautuvaa tiedonvälitystä kehittämällä edelleen *kotisivujaan* (www.helsinki.fi/jarj/macastren) ja suomalais-ugrilaisista kansoista kertovaa *verkkotietopakettia* (www.ugri.net), jonka uudistamista vastaamaan nykyajan vaatimuksia ryhdytään suunnittelemaan. Seuralla on yli 250 osoitetta käsittävä *sähköpostitiedotuslista*, jonka uutiset ja muut ajankohtaistiedotukset tavoittavat lähes reaaliajassa lukijansa. Seura on mukana *Facebookissa*, internetissä toimivassa yhteisöpalvelussa, joka tarjoaa uusia mahdollisuuksia yhteydenpitoon suomalais-ugrilaisten kanssa (<http://www.facebook.com/pages/M-A-Castrénin-seura-MAC/359271510768228>).

Jäsentiedote ilmestyy vuonna 2014 neljänä numerona, joka lähetetään jäsenille valinnaisesti joko perinteisenä paperiversiona tai sähköpostitse. Otteita jäsentiedotteista on luettavissa myös seuran kotisivuilla.